

torok munkában tartására kitűnő, bámulatos biztossággal dolgozik és így a Röntgenképek előállítását a Hertz és Tesla kísérletek végzését, a Marconi telegráf-berendezését lényegesen megkönnyíti. Előadó a szagatott áram görbéjét és a másodpercenkénti szagatások számának az áramfeszültségtől való függését objektive az optikai telefonnal, szubjektív módon pedig a Braun-féle katódcsővel mutatta be. A másik elektrolitikus szagató, melyet Grätz és Pollak egymástól függetlenül 1897-ben ismertettek, váltakozó áramnak egyirányú szagatott árammá

való átváltoztatására használható. Működése az alumíniumnak azon tulajdonságán alapszik, hogy oxigénben gazdag elektrolitban anódul alkalmaztatva, dielektromos polárossággal magyarázott oly nagy ellenállást fejt ki, hogy az áramot át nem bocsátja; ha ellenben az alumínium katóddá lesz, az áramot a cella méreteitől függő mértékben vezeti. Kellő elrendezéssel a váltakozó áramnak ellenkező értelmű mind a két részét változtathatjuk egyirányú szagatott árammá. A szagatott áram görbéje a fentemlített módszerekkel ez esetben is megvizsgálható.

RÉGI MAGYAR MEGFIGYELÉSEK.

434. *A timár-mesterség.* A' szerző és irhász timárokat hihetően a' Magyarok még régi lakhelyökről hozák ki magokkal; mert tudva van, hogy a' timárság előbb jutott tökéleteségre napkeleten, hogy sem Európában. Az irhászok finom 's lágy fehér bőrt készítették, melynek *Irha* neve volt, magyar országból terjedett annak készitési mestersége német országba, hol hajdanában az irhatimárt Irher-nek hívták, 's Nürnbergben az ilyen timárok lakásaira szolgáló utca 450 esztendőnél régibb idő óta Irhász utszának (Irhergasse) nevezetik. A' francia országban *magyar bőr*-nek nevezett irha-is, mely német országban Alaunleder (Sämischleder, timsavas bőr) nevet visel, régi magyar származatú, szinte úgy, valamint a' mesterség neve is *timár*, 's annak törzsokszava *timsó*. (Honművész 1833. évf. 4. l.)

435. *Bogarak, poloshák, hangyák, hernyók, 's a' t. ellen való szer.* Végy 6 font fa-gombát, 2 font fekete szappant, darabosan tört 2 unczia farkas-maszlagot (nux vomica L.), 200 unczia vizet. Az olyan gombák, melyeknek erős szagok van, a' legjobbak; ezeket öszve kell törni, 's vízbe tenni, melyben már a' szappan felolvadt. Ezen keveréket így néhány nap hagyd állni, néha megkevervén. Ha már elég büdös lett, a' farkas maszlagot, vagy vasbogyót elegendő vízben főzd-meg, 's töltsd az előbbi keverék közé. Ezzel aztán meg lehet öntözni, vagy kenni azon tárgyakat, melyekről el akarja az ember pusztítani azon bogarakat, vagy hernyókat. (Hasznos Mulatságok 1829. Második félesztendő 183. l.)

436. *Olaj készítésnek új módja.* A' tőkmagot igen megszáraztják; kölyűben porrá törik; réz fazékban, öt óráig, hogy ki ne

forrjon, lassú tűznél főzik; keskeny, hosszú, tejes fazékakba le töltik: mikor meghívul, a' víz tetején lábbadó olajt tsendesen serpenyőbe szedik; lassú tűzön a' közibe keveredhető víz részetskéket ki szertzegetik. Kész már az által látszó, pislogó veres, tiszta, vékony, minden füst szag és motsok nélkül égő és a' tézsza süteményekhez jó ízű olaj. A' kemény héjjú, középszerű nagyságú disznó-tök, mely erre legjobb, kukoritza között, ennek minden hátráltatása nélkül, megterem. A' kölyű, két pengő forintba kerül; el tart nyóltzvan esztendeig; eleget tesz ötven gazdának; a' meg törését, tizenkét esztendősz személy, ki főzését hetven esztendősz elvégezheti. A' tőköt a' dér le esése előtt le kell szedni; árnyékon tartani; Sz. Erzsébet napkor a' magvát ki szedni. Leghasznosabb az olaj szerzésre, a' kemény héjjú disznótöknek közép nagyságú neme. Ebből világos, hogy ez által az olaj készítés mód által, a' legszegényebb földművelő is, a' világitásra való költségtől és földje vesztegetésétől, esztendőről esztendőre, megmenekedik. Ezt pedig, nem annyira ez az előadás; mint Baranya Vgye Siklósi Járásában, a' Bécsi Ngos káptalan Domíniumában, és körülötte lévő, némely helységekben lakó földművelőknek példája, 1817-től fogva eddig, világosan bizonyítja. (Tudományos Gyűjtemény 1830. évfolyam X-ik kötet 139. l.)

437. *Hazai iparkodás, vashámorok.* A' Herczeg Koháry nemzetséghez tartozó; és Ns Gömör Vgyében fekvő Vöröskeői, és Pohorellai Vashámorok, melyek most Ts. K. országos Fabrika privilegiumával birnak, jó és helyes felkészítésökre, 's kiterjedt munkásságokra nézve hazánk leghasznosabb Intézeteihez tartoznak. A' vas Magyarország-

nak egyik legbővebb földalatti kintse; a' vas készítmények számtalanok, és sokfélék; és ha ezen bőség czélarányosan vétetik munkába, nem tsak az ország' szükségei sokban kielégíttetnek, hanem a' további iparkodás is terjed. Az említett Vashámorok mely fontosok légyenek, a' következő hiteles feladásokból megtetszik: Vagyon ott két saját, és négy más magános: vasérczbánya, nem különben több hámor; ezek esztendőnként általában 20,000 mázsa legjobb minéműségű vasat készítenek; és az aczél, 's egyéb külömbféle művek között esztőnként 35,000 darab kaszát; ezen nagy kiterjedésű Intézetben munkát 's élelmet találnak: szakadatlanul dolgozó, és egyenesen hozzá tartozó munkások 1180-nál többen; tsak bizonyos időkbén foglalatoskodnak valami 440; és mintegy 110 tselédes ember a' hozzá tartozóival folyvást talál ott munkát és kenyeret. Mindezen személyeknek pénzbeli fizetése és tartási költsége esztendőnként mintegy 121,000 forintba kerül, ide nem számlálván azon 30,000 for. mellyet a' fuvarosok kapnak, kik a' vasat Pestre, Debreczenbe, Szepességre 's a' t. szállítják. (Hasznos Mulatságok 1829. Második félesztendő 163—4. l.)

438. *Földrengések.* I. *Bereg-Vármegyéből* Apr. 14-dikén: Januárius utolsó éjtszakáján, itten körül, földindulás tapasztaltatott, melynek, *Munkátszhoz* közel, *Rákos* nevű faluban, oly nagy ereje volt, majd fél óráig, hogy a' házakban fel-aggatott tserép edények egymást össze-törték; a' széken ült emberek arról lehullottak; a' vedrekből a' víz ki lótsogott s' a' t. Oly ropogás hallatott, mintha egészsz erdőnek egyszerre le-törték volna minden fái. A' Lakosok nehéz betegségbe estek, melyben sokáig sinlődtek tsak nem mindnyájan; de kevesen hóltak meg. (Bétsi Magy. Hirmondó 1797. XI-ik szakasz 527. l.)

II. A' Természetnek titkos ereje, 's a' föld gyomrában munkálkodó hathatósága már a' mult téltől fogva több izben jelentette magát a' földet megrázkódtató hatalmával; ugyanis a tél elején estvélyi 5 órában *Fejérvár*, *Moór*, *Tsókakó* táján földindulást tapasztaltak. A' közelebb mult Jun. hónapnak 14-dikén éjfélután mintegy 3 órákor Moóron, Bodajkon, Tsókakón két-három, sőt több izben is megrendült a' föld, és nagy rémülést okozott, de kárt nem. Továbbá ugyan Jun. 25-dik napján este 6 óra tájban ismét tapasztaltattak föld rázkódások, mellyeknek menetele éjszakra dél felé tartott, olly módon, hogy mintegy 6 zökkenéssel

özsze vóltak kapcsolva. Különb hiteles férjfiaknak szava szerént, ezen földindulást Fejérvárott, Tsóron, Isztiméren, Balinkán, Bodajkon, Mooron, Sárkányban, Ondódon, Tsókakón, és más szomszéd helyeken is hol két, hol három, hol több izbeli rázkódással tapasztalták. De még rémitőbb ezen történetekben az, hogy e folyó Sz.-Jakab havának 3-dikán is reggeli 7 órákor Bodajkon, és annak környékén az előbbieknél nagyobb földrengést tapasztaltak. Mindazáltal ezen méltó félelmet okozó történetek semmi kárt nem tettek, minthogy a' föld rendüések nem löbbálódo mozgással, hanem zökkenő fel-lökéssel mentek végbe. (Hazai 's Külföldi Tudósítások 1827. Második félesztendő 9. l.)

III. Deczember 18-dikán *Zágráb* és *Károly-Vára* között a' leg-veszedelmesebb nemű föld-indulás tapasztaltatott, Okits hegy mentében. Egy Templom és egynehány Curriák (főképpen a' Jaszkaik kastély) úgy meg-repedeztek, hogy a' benne való lakás nem bátorságos, és az említett hegyben 20 könyöknyi repedés mondattatik szemléltetni. (Bétsi Magy. Hirmondó 1797. XI-ik szakasz 79. l.)

IV. *Zágráb.* A' természeti tünemények között figyelmetességet érdemel az, hogy Deczember első napján nálunk földindulás tapasztaltatott reggel öt óra tájban. A' rendülés menetele napkeletről nap nyugotra tartott. Ez minden kár nélkül történt. Előtte való nap igen kellemetes üdö volt: ámbár a' déli szellő gyengén lengedezett. (Hazai Tudósítások 1808. Első félesztendő 162. l.)

Zágrárból már régen érkezett az a' hir, és most megújul, hogy ott a' mult Deczember 9-ikén délután két és három óra közt nagy földindulás vólt. (Hazai és Külföldi Tudósítások 1809. Első félesztendő. 41. l.)

V. *Eperjes* 23. Nov. A' hosszas essőzésnek tulajdonítjuk azt a' rettenetes történetet, mely Nov. 17-ikén bennünket egészen elrémített. Tudni illik estve tiszta tsillagos idővel, tíz órára 40 minutumkor, éjszak és nap kelet közt való tájról kezdődött egy olly erős földindulás, mely épületeinket veszedelmesen megrengette, némelly házakban nagy repedéseket okozott, és kettőben a' kéményt is ledöntötte. Ezen történet annál inkább elrémítette városunkat, mivel a' földindulás tűz hányással látszott öszve kapcsolva lenni. Ugyan is dél és est felé az egész levegő tspana tűznek látszott az egész rengés alatt. (Hazai és Külföldi Tudósítások 1809. Második félesztendő 385. l.)

VI. *Kassa.* Dec. 9-ikén. Azon szomorú

rémülés, melyet Eperjesen okozott a' Nov. 17-iki Föld-indulás, még nagyobb volt *Sároson*, és *Sovárott*, a' hol sokkal erősebb rengeteg tapasztaltatott. (U. ott. 471. lap.)

439. *Jégeső, szélvész, fergeteg.* I. *Veszprém* vármegyéből. Ezen hólnapnak (Szent Iván hava) 6-dik napján a Szent-Lászlói földben több jó Urakkal együtt hogy mulattam, délután két óra tájban, a nagy mennydörgés után iszonyú szél és jég-eső következett. A faluban ugyan sem a szele nem volt olly nagy, hogy az emlékezetre méltó volna, sem a jég, ámbár ollyatén-is sok esett, mint egy galamb tojás. Hanem a mezőn és az erdőben estek olly nagyok-is, mint egy erős férjfiú ökle. Hoztak-bé egyet a faluba, melly noha, míg hozták, sokat olvadt, de még akkor-is volt akkora, mint egy lúd tojás. Kár, hogy mérő serpenyőnk nem lévén, meg-nem fontolhattuk. A hol el-ment azon felleg, könnyű el-gondolni, hogy melly sok károkat okozott. Érezte ezen levegő égbéli kemény ostor, tsapásinak súlyját, nem tsak a veteményekkel és fákkal, hanem az apróbb természetű mind szárnyas mind négy lábú párás állatokkal-is, számtalanokat közülök agyon vevén: sőt még a védelemre alkalmatlan helyekre ki-szorított gyermekekkel és koros emberekkel-is; amazok közül némelyeket, életeknek el-vételével megfosztván azon alkalmatosságtól, hogy valaha ezen rettenetes tsapást fiaiknak és unokáiknak elő-beszélhessék; ezek közül pedig tagjaikbann kiket meg-sértvén, kiket meg-tsonkítván. Minémű éles szegletekkel birt légyen a tsepek közül némellyik, megtetszik edj szegény ludait és zсібait a veszedelemből haza térengetni szándékozó Szanyi aszszonyonn végbe vitt munkájából: kinek-is edj el-metszette edj tsapásra öreg lába ujját. Megjegyzésre méltó az-is, hogy a melly helyekenn ezen iszonyú seregnek dereka és nagyja által-ment, ingyen felényi széllel sem járt, mint a minéműt két szárnyánn muto-gatott, az hol semmi jég, vagy ha volt-is, tsak tsekély volt. Így a Szent Lászlói erdőben, a melly M. Eszterházi Gábor Gróf Úré ő Excellentiájáé, nagyobb emlékezetre méltó a szél, a mely a nagy erős tserfákat tövestül ki tekerte. Úgy fekszik az iszonyú sok le-döntögetett fa, mint a kasza után a rendek. Némely fákat, a mellyeket ki-nem döntött, derékban el-szaggatott; még pedig ép és olly vastag tser-fákat, hogy két ember-is alig ölelhette volna által. A le-tört darabokat nagy meszra el-vitte, úgy hogy a mező

közepén legelő juhok közül mint-egy tizenegyet agyon vert. Irtózás volt látni. Én ha szememmel nem láttam volna, másnak alig hittem volna. Nem említem, azon határban és a mi tartományunkban lévő ritka fenyves erdőben melly sok károkat tett. Mert a fenyő fának erőtlenebb gyökere lévén, annál könnyebben kidől. A nagy erős tserfáknak tövökből való el-szaggatása leg-emlékezetesbb. A szélessége azon erdő részének, mellybe ezek a károk estenek mint-egy más-fél fertálynyi járó föld. A hol el-ment ezen szél, helységekben-is sok károkat tett. Hallom, hogy Tsóton, melly a Pápai Urasághoz tartozó falu, noha jól épített helység volt, alig maradt öt ház épen, a mellynek a fedelét, némelyleknek a falait-is el-nem döntögette volna.

Harmad napra, úgy-mint Sz. Iván hav. 9-dik napjára ezen szörnű tsapás Erdélybe-is beérkezett; holott Maros-Székbenn más nap is szár középig jártanak a jégbenn; 13 falunak és a városnak (Maros-Vásárhelynek) határát úgy-el-verte, hogy a tilalmast vagy aratandó s kaszálendő helyeket nem lehet esmérni az ugartól: e mellett edj berekbe bé-szorított a jég edj sereg tsókat, a hol-is más nap edj-néhány ezeret találtak dö-gölve. (Magyar Hirmondó 1780. évfolyam 411—13; 463. l.)

II. Emberi értéket fellyül múltó jég esett 4 mért-földnyi helyenn Kis-Asszony havának 13-dik napján Kapus-tól fogva Gyauluig Kolozs-Vármegyébenn. A rendszerént való jég nagysága mintegy rétse tojás, de volt sokkal nagyobb-is, melly el-sem olvadt 5 napig. (M. Hirmondó 1780. 586. l.)

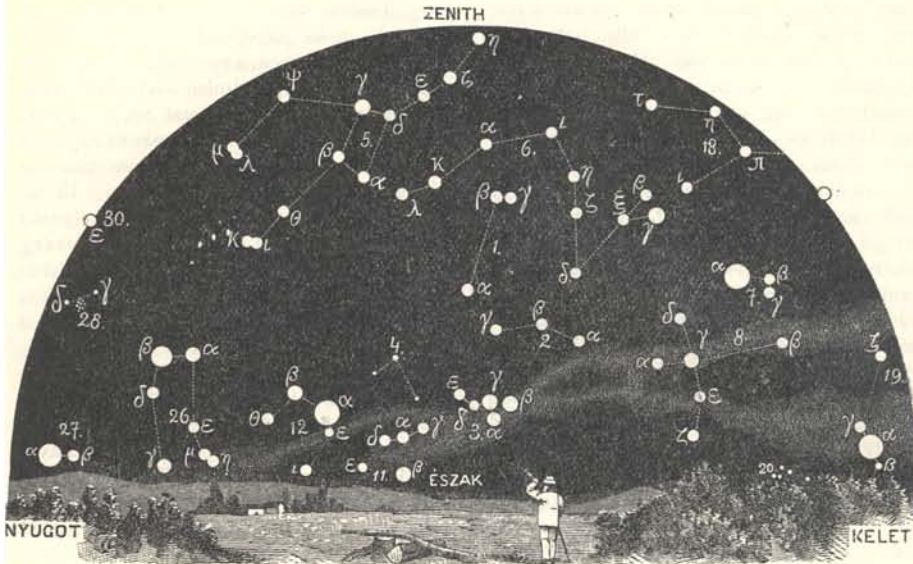
III. Eperjesről írják jul. 9-dikén, hogy Ternye helységnek egyik részében, melly Gomba falu felől esik, tsendes esszés közben egyszerre oly iszonyú forgószél támadott, melly nem tsak a házak fedeleit felkapta, és oszvetörve széljel szórta, hanem a fákat is gyökerestől kiszaggatta, a házak, s kertek kerítéseit elpusztította, sőt egy kőfal kerítést is úgy elsepert, hogy annak tsak a fundamentuma látszik. Megjegyzésre méltó, hogy ugyan ekkor a helységnek más részében napféay, és tsendes idő volt, s midőn a zivatar után onnan a lakosok kárt nézni által mentek, nem győztek a megfoghatatlan történetnek tsudálatos voltán álmélkodni. Ugyan ez a forgó-szél Ádám földé felé vevén útját, ott két házat fundamentumáig elseprett, és széljel szórt. (H. M. 1829. Második félesztendő 102—103. l.)

Közlő LENGYEL BALINT.

A CSILLAGOS ÉG.

Bolygók: *Merkur* mint hajnalszillag a Kos és a Bika csillagképet futja meg; az utóbbinak keleti határán június 14-ikén találkozik a Nappal és sugaraiban elvész. — *Vénus* szintén hajnalszillag, de jóval kisebb utat tesz meg, mint a *Merkur*, a mennyiben a Halak keleti határától indulva, csak a Plejádokig jut el. — *Mars* a *Regulust* nyugot felől közelíti meg és éjfél tájt nyugszik. — *Jupiter* az α *Virginis* és a β *Librae* fényes

csillagok között lassú hátráló mozgásban vesztegel; reggel 2h 30m körül nyugszik. — *Saturnus* az *Ophiuchus* csillagkép déli részében június 11-ikén a Nappal szemben áll és ezért egész éjjel látható. — *Uranus* az α és a β *Scorpii*-vel csúcsával keletnek forduló, tompa, egyenlő szárú háromszöget alkot; minthogy május 27-ikén a Nappal szemben áll, csak reggeli 4h körül nyugszik és szabad szemmel is aránylag könnyen látható.

A csillagos ég északi fele 1899. június 1-én Budapesten este 9 órakor.

1. Ursa minor; 2. Cepheus; 3. Cassiopeia; 4. Camelopardalis; 5. Ursa maior; 6. Draco;
7. Lyra; 8. Cygnus; 9. Andromeda; 10. Triangulum; 11. Perseus; 12. Auriga; 13. Canes venatici;
14. Bootes; 15. Corona (borealis); 16. Serpens; 17. Ophiuchus; 18. Hercules;
19. Aquila; 20. Delphinus; 21. Pegasus; 22. Pisces; 23. Aries; 24. Cetus.

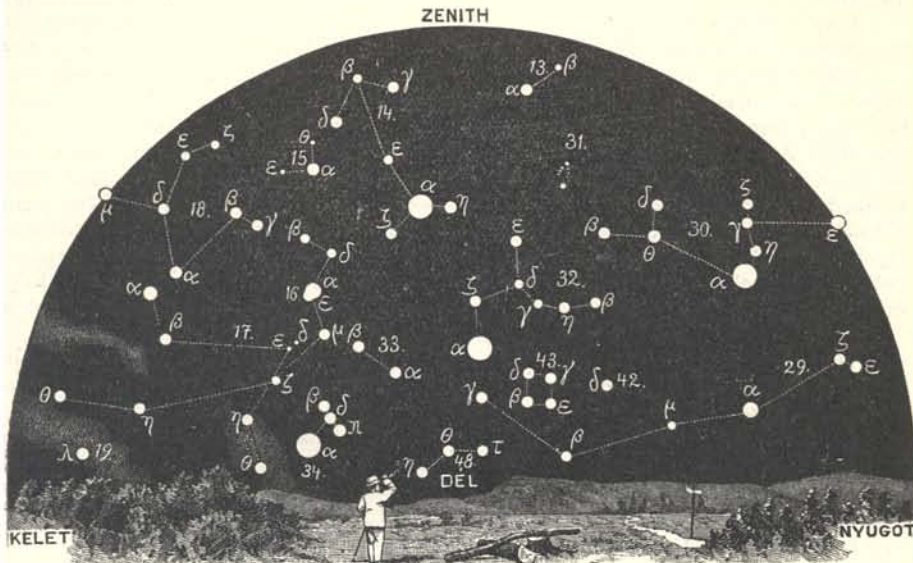
Tünemények: Május 16-ikán este 8h-kor a *Mars*, 23-ikán r. 3h-kor a *Jupiter* és 26-ikán d. u. 1h-kor a *Saturnus* együttállásban a Holddal. — 27-ikén d. u. 3h-kor az *Uranus* szembenállásban a Nappal; ugyanaznap e. 9h 17m 41s-kor a *Jupiter* IV. holdjának fogyatkozása; a jelölt idő a sötétülés közepe, melynek úgy kezdete, mint vége figyelhető. — 31-ikén e. 9h 48m 55s-kor a *Jupiter* III. holdjának fogyatkozása, belépés; és ugyanaznap e. 11h 19m 21s-kor ugyane hold kilépése a főbolygó árnyékkúpjából. Közben az I. hold is fogyatkozik, a mely e. 10h

17m 9s-kor végződik. — Június 6-ikán r. 3h-kor a *Vénus*, majd 7-ikén d. u. 2h-kor a *Merkur* együttállásban a Holddal. — 8-ikán részleges, Budapesten is látható napfogyatkozás. A fogyatkozás kezdete r. 5h 57m-kor, vége r. 9h 43m-kor. A fogyatkozás látható Európa északnyugoti felében, északi Ázsiában, Amerika legszélső északi vidékein és Grönlandban. A fogyatkozás kezdő és végpontjai: a *Biscaya*-öböl nyugoti határa és az *Aleuták* legnyugotibb szigete. Budapesten a fogyatkozás legnagyobb fázisa a napátmérő 0.01 részét sem éri el és az érintkezés majd-

nem pontosan a napkorong legészakibb pontján észlelhető. — 11-ikén d. u. 3h-kor a Saturnus szemben áll a Nappal. — 14-ikén d. e. 11h-kor a Mars együttállásban a Holddal és ugyanaznap e. 8h-kor a Merkúr felső együttállásban a Nappal.

Csillagászati újdonságok. H. Struve sokáig fáradozott a Saturnus környezetének megfigyelésén, a nélkül, hogy ez érdekes bolygónak újabb holdját találhatta volna. Márczius 18-ikán jött a telegramm, hogy W. Pickering fölfedezte a Saturnus 9. holdját. E fölfedezés is fotografiai úton történt.

Miss Catharine Bruce ugyanis a Harvard College obszervatóriumának érdekes és újszerűtű fotografiai távcsövet ajándékozott, a mely 61 cm nyílása ellenére is csak 3·66 m gyújtóponttávolságú. Eddig ugyanis a gyújtóponttávolság a nyílásnak mindig 15—18-szorosa volt, ez új távcsőn pedig, a mely kerek 50,000 dollárba került, e viszony csak hatszoros. E távcsővel vizsgálták meg a múlt évi augusztus 16—18-ikán az arequipai obszervatóriumon a Saturnus szomszédságát és a lemezek, a melyek legalább 100,000 csillagot tartalmaztak, csak-

A csillagos ég déli fele 1899. június 1-én Budapesten este 9 órakor.

25. Taurus; 26. Gemini; 27. Canis minor; 28. Cancer; 29. Hydra; 30. Leo; 31. Coma Berenices; 32. Virgo; 33. Libra; 34. Scorpius; 35. Sagittarius; 36. Capricornus; 37. Aquarius; 38. Eridanus; 39. Orion; 40. Lepus; 41. Canis maior; 42. Crater; 43. Corvus; 44. Lupus; 45. Piscis austrinus; 46. Columba; 47. Argo; 48. Centaurus.

ugyan egy eddig ismeretlen mozgó pontot tártak fel, a mely a főbolygót 17 hó alatt kerüli meg. E holdacska 15-ödrendű csillag fényével vetekeedik, tehát csak a leghatalmasabb távcsöveken látható. Ugyane távcsővel fedeztek föl számos III. b. típusú vörös csillagot a Magellan-felhőben, a melyek a Tejútjal határozott rokonságban állanak. Negyven új ködöt is ismertetett meg e fényes szerkezet és vajmi sok, még fölfedezésre váró égi test rajzolódhatott már le

ama száz meg száz fényképen, a melyet a cambridgei anyaobszervatóriumnak beszállítottak. Ezek között volt — miként mult füzetünk jelentette — az Eros új bolygó is.

Április 27-ikén tért vissza a Naphoz a Holmes-féle üstökös, a mely 1892. őszén oly feltűnően és gyorsan változott, s a melynek keringés-ideje 2521·2 nap; április végétől júliusig a Halak és a Kos csillagképét futja át.

K. R.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1899. évi április 19-ikén.

Elnök: Wartha Vincze.

Jegyző: Melczer Gusztáv.

Jelen vannak: Borbás Vincze, Dégen Árpád, Fröhlich Izidor, Heller Ágost, Horváth Géza, Ilosvay Lajos, Kalecsinszky Sándor, Koch Antal, Kövesligethy Radó, Lendl Adolf, Nuricsán József, Pertik Ottó, Pethő Gyula, Schilberszky Károly, Schmidt Sándor, Schuller Alajos, Staub Móricz választmányi tagok; Lengyel István pénztárnok, Ráth Arnold könyvtárnok, Paszlavszky József első és Csopey László másodtitkár.

Az első titkár jelenti, hogy a szentpétersvári akadémiai Observatoire physique central 50 éves fennállásának jubileumára meghívta a Társulatot s hogy ez alkalomból a Társulat táviratilag üdvözölte. — Tudomásul van.

Az első titkár bemutatja C. Keller és Antonio Róiti tanár levelét, melyben levelező taggá való megválasztásukért köszönetet mondanak. — Tudomásul vétetik.

A pénztárnok egész terjedelmében felolvassa Báró Ambrózy István főrendiházi tagnak, valamint Dr. Kontur Béla földbirtokosnak a Társulathoz intézett leveleket, melyben jelentik, hogy az örökítő tagok sorába lépnek. Báró Ambrózy István, főrendiházi tag, így végzi levelét: »Végül pedig mint szorgalmas olvasója a Közlönynek, melynek igazán nemes tónusa mindenkit megnyer, rajongó természetbarát létemre, az alapító tagok sorába kívánok lépni s e célból mellékelek 100 (egyszáz) forintot.«

Dr. Kontur Béla földbirtokos levele a következőleg szól:

»Mélyen tisztelt Elnök Úr!

A létért való küzdelemben, nem annyira testi, mint lelki szenvedésekkel állva harczban, gyakran éreztem a vizsgálatnak szükségességét s ilyenkor eszembe jutott a hon-

talán Kossuth által idézett Chateaubriand velős mondata: »heureux ceux qui aiment la nature, ils le trouveront et ne trouveront qu'elle, aux jours de l'adversité,« s a természethez menekültem. S hogy ott feltaláltam a vizsgálatot s a királyi zsoltárossal felsóhajthaték: »Opera JEHOVAE magna exposita omnibus, qui delectantur illis: gloriosum et decorum opus Eius«, megint annak köszönhetem, hogy gyermek-ifjú koromban tagja lettem a Kir. Magy. Természettudományi Társulatnak s immár a huszadik esztendeje olvasgatom a »Természettudományi Közlöny«-t s megalakulása óta tagja vagyok a növénytani szakosztálynak.

Annak emlékére, hogy a Mindenható kegyelme megérnem engedte huszadik esztendejét annak, hogy a Társulat rendes tagjává választattam: tiszteletteljesen jelentem mélyen tisztelt Elnök úrnak, hogy alapító tag óhajtok lenni és 100, azaz: egyszáz forintot f. hó 16-ikán póstaualványon a társulati pénztárnak megküldöttem.«

Örvendetes tudomásul van.

Bemutatja továbbá a Magyar Földhitelintézetnek legújabbban érkezett iratát. — Tudomásul van.

A könyvtárnok bemutatja a könyvtár számára újabban érkezett ajándékmunkákat; ezek a következők: A mathemat. és csillagászati földrajzi kézikönyve Dr. Kövesligethy Radó-tól, a szerző ajándéka; A Quarnero gerinczei és lebegő állatalakjai Matisz János-tól, a szerző ajándéka; A talajkimerülés tekintettel a csökkenő termésre Milhoffer Sándor-tól, a szerző ajándéka; Előítéletek, népszokások és babonák a szüléset körében, Dr. Temesváry Rezső-től, a szerző ajándéka. — Köszönettel vétetik.

Jelenti továbbá, hogy a Schweiz. Naturforschende Gesellschaft megküldte a Társulatnak a tőle kiadott »Beiträge zur Kryptogamenflora der Schweiz« című munka I. k.

1. füzetét s e kiadványa alapján csereviszonyba óhajt lépni a Társulattal, kérvén érte a Közlönyt. — A Választmány elhatározza, hogy csereviszonyba lép a nevezett társulattal s megküldi neki a Közlönyt.

A pénztárnok szomorodott szívvel jelenti, hogy értesülése szerint a mult választmányi ülés óta elhúnyt: Balási Lajos albiró Kászon-Újfalun, Bernák Géza telekkönyvvezető Egerben, Csillag Antal jegyző Cs.-Palotán, Hentz Antal építész Keszthelyen (a ki 32 év óta buzgó tagja volt a Társulatnak), Kovács Imre körjegyző Felső-Segesden, La Roche Béla gazdatiszt Mezőhegyesen, Lázár Imre tanár Nagy-Enyeden, Székely Antal ügyvéd Budapesten (30 év óta tag), Türk Ágoston gyógyszerész Tápó-Sülyben (31 év óta tag) és Zaránd Gyula körjegyző Kis-Indiában. Összesen 10-en. — Szomorú tudomásul van.

Kilépéseket jelentették 10-en. — Tudomásul van.

Tagválasztásra kerülven a sor, új tagokul ajánlatnak:

Uj tag: Ajánló:

Bálint Imre okl. mérnök, Bottenstein Gyula.
Dr. Benedek János ügyvéd, Szilágyi Károly.
Ifj. Beretvás János földbirtokos, Mentovich F.
Budaházy Szilárd földbirtokos, Molnár M.
Burkart Ignác gazd. intéző, Burkart Ferencz.
Buzsigány György tanító, Hófer Adolf.
Cseh Gyula kir. postatiszt, Lengyel István.
Csernó Zoltán gazd. intéző, Staubesand K.
Damokos Dénes földbirtokos, Mihály József.
Demjanovics Andor reálistk. tanár, Molnár K.
Devics Béla kir. sómázsatiszt, Kovács Ferencz.
Fehér Géza posta-hivatalnok, Zempléni Á.
Gáll Domokos m. k. p. ü. szemlést, Molnár Gy.
Gyulai László festőműv., Bayer J. és Csopey L.
Gyulai Ödön tkv. betétszerk. gyak., Schmidt B.
Halász Elemér birtokos, Simonyi Kálmán.
Halász Zoltán gyógyszerész, Augustin Béla.
Haraszthy Gyula főgimn. tanár, Pogány Gy.
Horti Tóbiás m. á. v. mérnök, Boros Adolf.
Horváth Ferencz gyakornok, Gyulai Ö.
Kiss Gábor r. k. lelkész, Fárnek Gyula.
Kozics Gusztáv r. k. s.-lelkész, Pápay János.
Kunfalvi Rezső gimn. tanár, Kövesligethy R.
Ladomérszky Aladár körjegyző, Horovitz A.
Ifj. Lelkes Zsigmond földbirtokos, Mrva Ede.
Dr. Lesmann Henrik orvos, Nagy Endre.
Dr. Lövber Zsigmond körorvos, Mrva Ede.
Matyuga Mór kereskedő, Stangel Gyula.
Medveczky Géza gyógyszer., Augustin Béla.
Monasteriotti Heliodor fogalm. gy., Angyal P.

Uj tag: Ajánló:

Mutnyánszky Jenő főszolgabíró, Stangel Gy.
Orbán Károly bányaisk. tanár, Burkart F.
Ország Lajos orvostanhallgató, Zerkovitz O.
Rolkó Rezső tanító, Titzer Lajos.
Dr. Roth Miksa közs. orvos, Brunovszky S.
Rudolph Ignác uradalmi intéző, Kaiser S.
Schilhán Gyula urad. ispán, Reiner Gyula.
Sporny Gyula urad. erdész, Végh Gyula.
Szandtner Ágost földbirtokos, Nagy Pál.
Szentmiklósy Gyula ev. ref. tanító, Tabajdy J.
Tatár Balázs gimn. igazgató, Csáky György.
Dr. Thébusz Béla ezredorvos, Lengyel István.
Tory Gerő m. e. hallgató, Lehoczky Gyula.
Tóth Antal állatorvos, Zachariás Gyula.
A. Vitál István tanító, Csvirigh János.
Ifj. Vörös Sándor birtokos, Chyzer Kornél.
Zsemlya Ferencz kántortanító, Mrva Ede.
Zsemlye Géza anyakönyvvezető, Tóth K.
A titkárság részéről előterjesztett ajánlottak, számszerint 48-an, megválasztatnak; velök a tagok száma, leszámítva a vesztetiséget, 8052-re emelkedett; ezek közt van 243 alapító tag és 189 hölgy.

Természettudományi estély 1899. évi februárius 25-ikén, márczius 4-ikén és 11-ikén.

Dr. Lóczy Lajos egyet. tanár tartott előadást »A Balatonról«.

Első előadásában jellemezte a Balatont, mint magyar tengert, kiterjedvén terjedelmére és mélységére; az uralkodó szelekből magyarázta meg a somogyi és zalai part különböző fenékviszonyait. Szólt a Balaton keletkezéséről, multjáról és jövőendő sorsáról is, végre a Balaton öt különböző partvidékéről.

Második előadásának tárgya a Balaton vize volt; a limnografok működésének ismertetése után megemlékezett a Balaton azon himbálódzó mozgásáról, a mely más európai nagy tavakról már régebben ismeretes; továbbá a szél okozta hullámokról, a révközi folyásról, a Balaton háborgásáról, végre a befagyott Balatonról az ő rianásaival és turalásaival.

Harmadik előadása a Balaton népére vonatkozott; részletesen kiterjeszkedett a nép jellemére, foglalkozására, különösen a halászatra, és belső életére; hangsúlyozta, hogy a Balaton a szembenfekvő partvidékekre nézve, sőt a Balaton egyes partjai még a szomszéd partvidékekre nézve is földrajzi határként szerepelnek; ismertette a fürdői életet is.

Mind a három előadásban számos vetített képet mutatott be.